Azərbaycan Respublikasının
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi

Aqrar Xidmətlər
Agentliyi

Aqrar Təlim Mərkəzi

www.axa.gov.az

Qarğıdalı bitkisinin becərilməsi üzrə təqvim planı

Yanvar - Fevral

-Səpin və becərmədə istifadə olunan texnika və avadanlıqlar sazlanır, işlək vəziyyətə gətirilir
-Səpin materialı hazırlanır
-Toxumların keyfiyyəti və cücərmə qabiliyyəti laboratoriyada yoxlanılır

Mart

-Səpinqabağı kultivasiya işləri aparılır və alaq otları məhv edilir
-Torpaq analizinin nəticələrinə əsasən gübrə normaları torpağa verilir
-Sahə hamarlanır və səpin üçün hazırlanır

Aprel

- Hektara dən üçün 18-20 kq, silos üçün 22-25 kq hesabı ilə səpin aparılır
- Toxum torpağın 5-6 sm dərinliyinə basdırılır
- Azotlu gübrələrin 30%-i səpinlə birlikdə verilir
- Alaq otlarına qarşı torpaq herbisidləri səpinqabağı və ya səpindən sonra toxumlar cücərməmişdən qabaq tətbiq edilir
- Aran zonasında qarğıdalı səpini başa çatdırılır

May

-Birinci ongünlükdə dağətəyi və orta dağlıq zonalarda səpin başa çatdırılır
-Azotlu gübrələrinin 30%-i torpağa verilir
-Cərgəarası kultivasiya və dibdoldurma işləri görülür
-Sahələrdə suvarma şırımları açılır və suvarılma aparılır
-Alaq otları mexaniki yolla və ya herbisidlərlə məhv edilir
-Zərərvericilərə qarşı müşahidə və mübarizə aparılır

İyun

-Suvarma aparılır
-Azot gübrəsinin 40%-i növbəti kultivasiya ilə verilir
-Alaq otları və zərərvericilərlə sirayətlənməyə uyğun mübarizə aparılır
-Anbarlar təmizlənir və dezinfeksiya edilir

İyul

-Suvarma və kultivasiya aparılır
-Tozlanma prosesi daxil olmaqla bitkinin inkişafı nəzarətdə saxlanılır
-Zərərvericilərlə sirayətlənməyə uyğun mübarizə aparılır
-Yığım üçün texnika hazırlanır

Avqust

-Dənin süd-mum yetişkənliyi dövründə suvarma dayandırılır
-Bitkilərin inkişafı nəzarətdə saxlanılır
-Dənin dolma vəziyyəti yoxlanılır

Sentyabr

-Dənin nəmliyi 20-24% arası olduqda məhsul yığımına başlanılır
-Dən məhsulu qurudulur və tədarük olunur
-Saxlanılan dən məhsulunun nəmliyi 15%-in altında olmalıdır

Oktyabr

-Növbəti əkin ili üçün hazırlıqlara başlanılır
-Torpağın aqrokimyəvi analizi aparılır

Noyabr - Dekabr

-Sahələr bitki qalıqlarından təmizlənir
-Üzvi gübrələrin illik normasının hamısı sahəyə verilir
-27-30 sm dərinlikdə dondurma şumu aparılaraq arat edilir
-Növbəti vegetasiya ili üçün tədbirlər planı hazırlanır

Görüləcək işlərin qısa siyahısı

Yanvar	Fevral	Mart	Aprel	May	İyun	İyul	Avqust	Sentyabr	Oktyabr	Noyabr	Dekabr
			Sahələr əkinə hazırlanır, gübrələmə aparılır.								
		Fosfor və kalium gübrəsi verilir.									
				Əkin aparılır.							
				Azot gübrələrinin 30%-i torpağa verilir.							
			Şumaltı gübrələr verilir.								
			Toxum göbələklərə qarşı dərmanlanır.								
				Alaq otlarına qarşı mübarizə aparılır.							
					Suvarılır.						
					Seyrəltmə, dibdoldurma və kultivasiya aparılır.						
						Suvarma aparılır, anbarlar dezinfeksiya edilir.					
						Təkrar qarğıdalı əkinləri aparılır.					
	Azot gübrəsinin qalan hissəsi torpağa verilir.					Suvarma aparılır.					
			Suvarma və kultivasiya aparılır.				Tozlanma izlənilir.				
				Dənin dolma vəziyyəti yoxlanılır.				Suvarma dayandılır.			
								Yığıma hazırlıq başlayır.			
						Məhsul yığımı başlayır.					
						Növbəti il üçün hazırlıqlara başlanılır.					
							Torpaqlar analiz olunur.				
							Sahələrə peyin verilir.				
					27-30 sm dərinlikdə dondurma şumu aparılır						

Qarğıdalı bitkisinin mühafizə sxemi

Zərərli orqanizmlər	İstifadə olunan pestisidlər
Məftil qurdu	İmidacloprid (400 q/l)+Clothianid (100 q/l) 600ml/100 kq toxum
Qovuqlu sürmə, kök və gövdə çürüməsi, fuzarioz, bakterioz, toxumun kiflənməsi.	Thiram (400 q/l)+difenoconazole (30 q/l) 3,0 kq/ton toxum
İkiləpəli alaqların bütün növü və birləpəli alaq otlarına.	Glyphosate 500 q/l. 3,0-4,0 l/ha Əkindən qabaq torpağa səpilir.
Birillik ikiləpəli və birləpəli otlar.	Metribuzin 600 q/l 0,8-1,0 l/ha. Cücərtilər əmələ gəlməmiş torpağa səpilir.
Birləpəli və ikiləpəli alaqlar.	Nikosulfuron 40 q/l+mezotrion 70 q/l (1,0-2,0 l/ha) və ya Dicamba 120 q/l+2,4-D (dimetil amin duzu), 344 q/l (1,0-1,5 l/ha) İşçi məhlul 200-300 l/ha Qarğıdalı bitkisi 3-5 yarpaq olanda.
Birillik və çoxillik birləpəli və ikiləpəli alaqlar.	Dicamba 480 q/l, (0,4-0,5 l/ha) və ya Mezotrion 150q/l+nikosulfuron 60q/l+tifensulfuron-metil 11,25q/l (0,5-1,0 l/ha).
Kök və gövdə çürüməsi, qıçaların fuzariozu və digər xəstəliklər.	Benomyl (fundazol) 500 q/kq (0,6-0,8 kq/ha).
Qarğıdalı və çəmən kəpənəyi, payız sovkası.	Cypermethrin 250 q/l (0,32-0,35l/ha) və ya İndoxacarb 150q/l (025-0,30 l/ha).

Qeyd: Pestisidlərin məsarif normalarına ciddi riayət olunmalı və lazım olduqda DAİM-də yerləşən Bitki Mühafizəsi və Fumiqasiya (zərərsizləşdirmə) Mərkəzinin mütəxəssisləri ilə məsləhətləşmək tövsiyə edilir.